

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

JEANETTE
WINTERSON

ZILE
DE
CRĂCIUN

12 POVESTIRI ȘI 12 SĂRBĂTORI
PENTRU 12 ZILE

Traducere din engleză și note de
VALI FLORESCU

HUMANITAS
fiction

*Celor dragi din viața mea, care chiar se pricep la gătit.
Soției mele, Susie Orbach, și prietenilor mei
Beeban Kidron și Nigella Lawson.
Nimic nu se compară cu un Crăciun evreiesc.*

CUPRINS

Anotimpul Crăciunului	9
Spiritul Crăciunului	23
<i>Plăcintele cu mere ale doamnei Winterson</i>	38
Mama de zăpadă	47
<i>Varza roșie a lui Ruth Rendell</i>	72
Crăciun întunecat	81
<i>Șarlota New York a lui Kathy Acker</i>	96
Crăciunul la New York	105
<i>Ajunul meu de Crăciun cu somon afumat și șampanie</i>	124
Văscul miresei	131
<i>Gravlaxul de Ajun al lui Susie</i>	142
Primul Crăciun al lui O'Brien	149
<i>Budinca însiropată cu sherry a tatei</i>	162
Al doilea cel mai bun pat	169
<i>Colțunașii chinezești de la Shakespeare and Company</i>	190
Pocnitoarea de Crăciun	199
<i>Vinul meu fiert (Sau: Fără Fructe la Mesele Principale)</i>	210
O poveste cu stafii	217
<i>Biryani de curcan à la Kamila Shamsie</i>	234
Broscoiul de argint	243
<i>Biscuiții mei cu brânză pentru Revelion</i>	264
Leul, unicornul și cu mine	271
<i>Sendvișul meu cu friptură, pentru Anul Nou</i>	278
Inimă-licurici	287
<i>Chiftelutele mele cu pește pentru a Douăsprezecea Noapte</i>	304
Urări de sezon din partea autoarei	313
Mulțumiri	321

SPIRITUL CRĂCIUNULUI

Era noaptea de dinaintea Crăciunului și nicăieri în toată casa nu se auzea nici un zgomot, fiindcă până și șoarecele era obosit. Peste tot erau cadouri: cutii pătrate cu funde, cutii lungi legate cu panglici. Cutii dolofane învelite în ambalaj cu Moș Crăciun. Cutii înguste ce-ți stârneau gândul fericit la o brățară cu diamante sau, cel dezamăgit, la un bețigaș chinezesc?

Proviziile de alimente fuseseră îngrămădite ca pentru a face față unui război iminent; budinci de mărimea unor bombe păreau gata să explodeze pe rafturi. Gloanțe făcute din curmale erau stivuite în cutii rotunde din carton. Deasupra ușii din spate erau atârnate pe sfoară potârnicchi scoțiene, ca niște avioane de război de jucărie. Castanele erau gata de pus pe foc, la copt. Curcanul organic crescut în libertate – pe care un veterinar bun putea oricând să-l readucă la viață – era ghemuit lângă o tonă de staniol.

— Bine că porcul de A douășpea noapte încă mănâncă mere căzute într-o livadă din Kent, ai zis, încercând să te strecorei spre masa din bucătărie.

Eu mergeam clătînându-mă sub greutatea tortului de Crăciun – era genul de chestie pe care zidarii medievali o foloseau de obicei drept piatră de temelie pentru o catedrală. Mi l-ai

luat din brațe și te-ai dus să-l împachetezi în mașină. Totul trebuia să fie dus în mașină, fiindcă în seara asta plecam la țară. Cu cât aduceai mai multe bagaje, cu atât devenea mai probabil că șoferul va fi chiar curcanul. Nu mai era loc pentru tine, iar eu îmi împărțeam locul cu un ren din răchită.

— Hackles, ai zis.

O, Doamne, am uitat pisica.

— Hackles nu serbează Crăciunul, am zis eu.

— Leagă beteala asta în jurul coșului lui și urcă-te.

— Începem cearta de Crăciun acum sau așteptăm până suntem pe drum și tu ai uitat vinul?

— Vinul e sub cutia de biscuiți sărați.

— Țăla nu e vinul, e curcanul. E atât de proaspăt, că a trebuit să-l înfășor în scotch, să mă asigur că nu se eliberează din strânsoare cu ghearele, ca scăpat direct din Poe.

— Nu te prosti. Curcanul a avut o viață fericită.

— Și tu ai avut o viață destul de bună, dar nu mă gândesc să te mănânc.

Am fugit spre tine și te-am mușcat de gât. Îmi place gâtul tău. Tu m-ai îndepărtat cu mâna – în joacă – dar mă gândesc: mi se pare mie sau în ultimul timp mă îndepărtezi și altfel decât în joacă?

Ai schițat un zâmbet și ai reînceput să burdușești mașina.

Curând după miezul nopții. Pisică, beteală, pom cu luminițe licăritoare, ren, cadouri, mâncare, brațul meu afară pe geam, fiindcă nu mai avea loc înăuntru – tu și cu mine pornite spre o casuță de la țară, pe care o închiriaserăm pentru a sărbători Crăciunul.

Am condus printre bețivii de sezon care fluturau fanioane și cântau despre Rudolph cel cu nasul roșu, probabil în semn de solidaritate. Ai zis că ar fi mai scurt dacă am lua-o la dreapta, prin mijlocul orașului, fiind deja târziu în noapte,

și, în timp ce tu porneai încet de la semaforul de pe strada principală, mi s-a părut că văd mișcând ceva.

— Stai! am zis. Poți să dai înapoi?

Strada era complet goală acum și am dat cu spatele, cu motorul lamentându-se sub povara pe care o ducea, până când am ajuns în față la BUYBUYBABY, cel mai mare magazin universal din lume, în sfârșit și fără prea mare chef închis de la miezul nopții de Ajun, preț de douăzeci și patru de ceasuri întregi (puteai însă cumpăra online).

M-am dat jos din mașină. Vitrina magazinului BUY-BUYBABY fusese aranjată ca o scenă a nașterii lui Isus, cu Maria și Iosif în costum de schi și mai multe animale de la fermă încălzindu-se sub hăinuțe de căței cu model tartan. Nu existau aur, tămâie și smirnă – acești trei magi își făcuseră cumpărăturile la BBB. Isus promisese un Xbox, o bicicletă și un set de tobe prietenoase cu vecinii.

Mama lui, Maria, promisese un fier de călcat cu aburi. Prin fața decorului se plimba, lipindu-și nasul de geam, o fetiță.

— Ce faci acolo? am întrebat.

— M-au închis aici, a zis copila.

M-am întors la mașină și am bătut în geam.

— E o fetiță închisă în magazin. Trebuie s-o scoatem de-acolo.

Ai venit și te-ai uitat. Fetița ți-a făcut cu mâna. Ai părut nehotărâtă.

— O fi copilul vreunui paznic, ai zis.

— Zice că e închisă acolo! Sună la poliție!

Copila a zâmbit și a clătinat din cap când tu ai scos telefonul.

În zâmbetul ei era ceva... m-a cuprins îndoiala.

— Cine ești? am întrebat.

— Sunt Spiritul Crăciunului. Am auzit-o limpede. A vorbit cât se poate de clar.

— N-am semnal, ai zis. Încearcă la al tău.

Am încercat la al meu. Era mort. Ne-am uitat în susul și în josul străzii, bizar de pustii. Începeam să mă panichez. Am tras și am împins ușile magazinului. Încuiate. Nici urmă de femei de serviciu. Nici de paznici. Era Ajunul Crăciunului.

Glasul s-a auzit din nou.

— Eu sunt Spiritul Crăciunului.

— Ei, hai, ai zis tu. E o farsă publicitară.

Însă eu nu te ascultam, ochii mei erau pironiți asupra chipului din fereastră, ce părea să se schimbe în fiecare secundă, ca sub un joc al luminii, acum ascunzând, acum dezvăluindu-și expresia. Ochii nu erau cei ai unui copil.

— E răspunderea noastră, am zis încet, nu neapărat ție.

— Ba nu e, ai zis tu. Haide, sunăm la poliție de pe drum.

— Ajutați-mă să ies! a zis fetița în timp ce i-ai întors spatele, apropiindu-te de mașină.

— O să trimitem pe cineva, îți promit. O să găsim un telefon...

Fetița m-a întrerupt.

— Trebuie neapărat să-mi dați drumul. Vreți să-mi lăsați o parte dintre darurile și mâncarea voastră lângă ușă, chiar aici?

Tu te-ai întors.

— E absurd.

Însă copila mă hipnotiza.

— Da, am zis și, aproape în transă, m-am dus la mașină, am deschis capota din spate și am început să târăsc diverse forme împachetate și sacoșe cu mâncare către pragul magazinului. De fiecare dată când puneam ceva jos, tu luai lucrul respectiv și-l duceai înapoi în mașină.

— Ai înnebunit, mi-ai zis. E o farsă de Crăciun – suntem filmate, sunt sigură. E un reality show.

— Ba nu e un reality show, e adevărat, am zis, și glasul meu a părut îndepărtat. Nu e vorba de ce știm, ci de ce nu știm – dar e adevărat. Îți spun, e adevărat.

— Bine, ai zis, dacă ai nevoie de asta ca să pornim iar la drum – poftim sacoșele. OK? Poftim, una și încă una.

Le-ai trântit în pragul ușii, cu chipul îmbujorat de oboseală și exasperare. Cunosce fața asta.

Și ai rămas așa, cu mâinile făcute pumn, fără ca măcar să te gândești la fetiță.

Brusc, toate luminile din vitrina magazinului s-au stins. Și apoi fetița se afla între noi, pe stradă.

Tu te-ai schimbat la față. Ți-ai lipit mâna de geamul nedred, limpede și închis ca un vis.

— Visăm? m-ai întrebat. Cum a făcut asta?

— Vin cu voi, a zis copila. Unde mergeți?

Și așa, după ora unu noaptea, am pornit iar la drum, acum cu brațul în mașină, iar fetița pe bancheta din spate, lângă Hackles, care ieșise din coș și torcea. În timp ce demoram, m-am uitat în oglinda laterală și am văzut cum sacoșele noastre cu mâncare și cadouri sunt luate, una câte una, de siluete întunecate.

— Sunt cei care trăiesc pe pragurile ușilor, a zis fetița, de parcă mi-ar fi citit gândurile. Ei n-au nimic.

— O să fim arestate, ai zis. Pentru furt din vitrina magazinului. Pentru depozitare ilegală pe o șosea publică. Pentru răpire. Crăciun fericit și dumneavoastră, domnule polițist.

— Am făcut ce trebuia, am zis.

— Ce anume am făcut, ai spus, în afara faptului că am pierdut jumătate dintre lucrurile de care avem nevoie și am luat cu noi un copil răătăcit?

— Așa se întâmplă în fiecare an, a zis fetița. În feluri diferite, în locuri diferite. Dacă nu sunt eliberată până în

dimineața de Crăciun, lumea devine mai greu de suportat. Lumea e mai apăsătoare decât credeți.

Am mers o vreme în tăcere. Cerul era negru, ținut cu stele. M-am imaginat sus pe boltă, mult deasupra acestei șosele, privind în jos spre Planeta Pământ, albastră în bezna din jur, cu petice albe la cei doi poli. Aici erau viața și casa mea.

Când eram copil, tata mi-a dat un glob de sticlă ce înfățișa pământul acoperit de zăpadă, iar când îl scuturai se umplea de stele. Îmi plăcea să stau în pat și să-l întorc mereu, adormind cu stelele în ochi, simțind că mi-e cald, că am sufletul ușor și sunt în siguranță.

Lumea nu are greutate, atârână în spațiu, nesprrijinită de nimic, un mister al gravitației, încălzită de soare, răcorită de gazele din adâncuri. Darul nostru.

Îmi plăcea să mă lupt cât pot cu somnul, mijind un ochi către lumea mea tăcută, rotitoare.

Am crescut. Tata a murit. Scena cu zăpadă se afla în casa asta, în vechiul meu dormitor. În timp ce goleam casa, am scăpat micul glob, revărsând tot lichidul greu, plin de stele. Abia atunci am plâns. Nu știu de ce.

Probabil că, în timp ce mașina străbătea șoseaua în noapte, m-am întins și te-am luat de mână.

— Ce e? ai întrebat cu blândețe.

— Mă gândeam la tata.

— Ciudat. Eu mă gândeam la mama.

— La ce anume?

Mi-ai strâns mâna. În luminile verde-închis ale bordului ți-am văzut inelarul scânteind. Îmi amintesc inelul ăla și momentul în care ți l-am dat. Îl văd în fiecare zi, însă azi îmi atrage și mai tare atenția.

Ai zis:

— Aș vrea să fi făcut mai mult pentru ea, dar e prea târziu acum.

— Nu v-ați înțeles niciodată.
— De ce oare? De ce atâția părinți și copii nu se înțeleg niciodată?

— De-asta nu vrei să avem copii?
— Nu! Nu. Am fost mereu ocupate cu munca... Am zis mereu c-o să ne gândim la asta... dar... da, poate... De ce-aș dori să am un copil care să mă urască? Nu e și așa destulă ură în lume?

Nu-ți stătea în fire să vorbești așa. Când ți-am privit profilul, în lumina verde ciudată, ți-am văzut maxilarul încordat. Îmi place fața ta. Tocmai voiam să spun asta, când tu ai zis:

— Nu mă băga în seamă. E perioada aia din an. Când te gândești la familia ta, cred.

— Da. Ce harababură am făcut din asta.
— Din ce anume? Din familiile noastre, sau din Crăciun?
— Ambele. Din nici una. Nu-i de mirare că toată lumea se duce la cumpărături. Să se decompenseze.

Ai zâmbit, încercând să destinzi atmosfera.

Am zis:

— Parcă ți-au plăcut cadourile de sub brad!
— Îmi plac, dar de câte avem nevoie?

Tocmai eram pe punctul de a-ți aminti că-mi urlaseși în față cu mai puțin de o oră în urmă, când o voce de pe banca cheta din spate a zis:

— Ce bine-ar fi dacă lumea ar putea să se debaraseze măcar de o parte din bunurile pe care le tot adună.

Ne-am uitat amândouă în spate. Mi-am dat seama că lumina verde din mașină nu venea de la bord, ci de la ea. Ea strălucea.

— Crezi că, pe lângă tot restul, e și radioactivă? ai întrebat.
— Pe lângă care tot restul?
— Pe lângă, pe lângă, pe lângă, nu știu, pe lângă...
— Și dac-am crede că e cine zice că e?

— N-a zis cine e.

— Ba da, a zis, e...

— Sunt Spiritul Crăciunului, a zis copila.

Am spus:

— Și dac-am crede că în seara asta o să ni se întâmple ceva extraordinar?

— Un copil necunoscut, care vrea să ne facă să visăm cai verzi pe pereți?

— Bine că e doar o dată pe an.

— Ce anume?

— Goana asta după cai verzi pe pereți.

De data asta mi-ai strâns mâna și am văzut cum te des-tinzi. Vreau să-ți spun despre dragoste și despre cât de mult te iubesc și că te iubesc așa cum iubesc soarele ce se ridică pe cer și că dragostea mea pentru tine mi-a făcut viața mai bună și mai fericită. Știu că te-ar stânjeni să auzi asta, așa că nu-ți spun nimic.

Ai dat drumul la radio.

— Ascultați! Cântă Solii Îngerești.

Ai cântat și tu cu ei.

„Pace pe pământ și îndurare pentru toți...”

Te-am văzut uitându-te în oglinda retrovizoare, la fetiță.

— Dacă totul merge conform planului, ai zis, cam pe acum ar trebui să-l vedem pe Moș, cu atelajul lui de reni cu tot. Ce părere ai de asta, Spirit al Crăciunului?

Glasul de pe bancheta din spate a răspuns:

— Aici fă dreapta, te rog!

Tu îl ascuți. Eziți, dar o faci, pentru că fetița e genul de copil cu care nu se poate altfel.

Virezi pe drumul cufundat în beznă, accelerezi și oprești mașina.

De pe acoperișul unei case georgiene superbe, cu ghirlandă de ilice pe ușa albastră de la intrare, tocmai cobora o sanie trasă de șase reni cu coarne.

Moș Crăciun ne-a zâmbit și ne-a făcut cu mâna. Fetița i-a făcut și ea cu mâna și a coborât din mașină. Încuietorii portierei nu i-au opus nici o rezistență. Hackles a sărit afară și-a urmat-o.

Moșul a bătut din palme. Casa era scăldată în întuneric, dar o fereastră glisantă de la primul etaj a fost ridicată de o mână nevăzută, dinăuntru; trei saci plini ochi au fost trântiți cu zgomot pe pământ. Moș Crăciun i-a luat cu ușurință în spate și i-a încărcat în sanie.

— Îi jefuiește pe bieții oameni! ai zis, deschizând portiera și ieșind. Hei, tu!

Silueta în roșu a înaintat veselă, bătând din cizme și frecându-și mâinile.

— Nu putem oferi acest serviciu decât o dată de an, ți-a spus.

— Ce serviciu, ce naiba tot spui?

Moș Crăciun a profitat de ocazie ca să-și umple pipa. A suflat inele de fum în formă de steluțe albastre în aerul alb.

— Pe vremuri, le lăsam daruri, fiindcă lumea nu avea prea multe. Acum toți au atât de multe, încât ne scriu să venim să le luăm. N-ai idee cât de bine e să te trezești în dimineața de Crăciun și să vezi că au dispărut toate.

Moșul scotoci într-un sac.

— Uite, bigudiuri, provizii de sare de baie pentru un an, șosete pentru care n-ai câte picioare ți-ar trebui ca să le porți pe toate, usturoi copt în ulei de măsline, o trusă de brodat cu Turnul Eiffel, doi purcei de porțelan.

— Și ce vrei acum? ai întrebat, pe jumătate furioasă, pe jumătate îngrijorată. Să facem un târg ad-hoc și să le vindem până la Revelion?

— Păi, veniți să vedeți dacă vreți, a zis Moșul. Urmați-mă.

Și-a pus pipa în buzunar și a pornit către sanie. Spiritul Crăciunului a plecat cu el, împreună cu Hackles.